

pondělí 12/6

Boskovice

Evangelický kostel, 19³⁰

Tomáš Šelc / basbaryton

Barbara Maria Willi / kladívkový klavír

Nástroj z dílny Paula McNultyho je replikou klavíru, který v letech 1820–1830 ve Vídni postavil Conrad Graf (1782–1851).

Ve spolupráci

program

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

An die ferne Geliebte / Vzdálené milé, op. 98

1. *Auf dem Hügel sitz ich spähend / Z vrchu kopce hledím*
2. *Wo die Berge so blau / Kde hory modře hrají*
3. *Leichte Segler in den Höhen / Vy vzdušní plavci oblohou*
4. *Diese Wolken in den Höhen / Všechny na obloze mráčky*
5. *Es kehret der Maien, es blühet die Au / Vrací se máj a zas kvete kvítí*
6. *Nimm sie hin denn, diese Lieder / Ty písně moje vezmi jen*

Báseň **In questa tomba oscura** / V této temné hrobce

autor textu: **Giuseppe Carpani** (1751–1825)

zazní ve zhudebnění čtveřice autorů:

Leopold Koželuh (1747–1818)

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Ján Jozef Rösler (1771–1813)

Antonio Salieri (1750–1825)

Ludwig van Beethoven

L'amante impaziente / Netrpělivý mileneček

Arietta buffa

Arietta assai seriosa

(z: 4 *Arietten und ein Duett*, op. 82, č. 3 a 4)

Franz Schubert (1797–1828)

Du bist die Ruh / Ty jsi můj klid, D. 776

An die Musik / Na hudbu, D. 547

An den Mond / Měsíci, D. 193

Die Forelle / Pstruh, D. 550

Je veřejným tajemstvím, že životní příběh **Ludwiga van Beethovena** nebyl zrovna hollywoodskou romantickou komedií. S otcem alkoholikem si brzy zvykl na nutnost vydělávat peníze za použití vlastního talentu. Nešťastná láska k mladé ženě ze šlechtického stavu mu ukázala limity sociálního postavení hudebníka a ani epizoda slávy ve Vídni netrvala nijak dlouho. Ztráta sluchu dovedla svobodomilného skladatele do izolace a způsobila mu výpadky příjmů. Tolik ke známé části jeho biografie. Málokdo si ale uvědomuje, že právě česká šlechta udržela Beethovena nad vodou v jeho nejhroších chvílích; jmenovitě rod Lobkoviců si zaslouží uznání za jeho soustavnou podporu. Bez pomoci českých fanoušků by německý skladatel dopadl možná ještě o mnoho hůř, než beztak skončil...

Silné city často vedou k neobyčejným činům, a tak se stalo také v lednu roku 1818, kdy v životě Josefa von Lobkowitz nastala dramatická změna: jeho manželka Maria Karolína, rozená Schwarzenbergová, ve svých 40 letech nečekaně zemřela. Kronika uvádí, že Lobkowitz, který svoji ženu velmi miloval, byl „ve strašném stavu, zcela zdrcený“. O čtyři měsíce později, v dubnu 1818 dokončil Beethoven cyklus *An die entfernte Geliebte* (*Vzdálené milé*) pro zpěv a klavír objednaný Lobkowitzem zřejmě se záměrem překonat hlubokou životní krizi, do které ho smrt manželky uvrhla. Ze skutečnosti, že text k této *quasi-kantátě* nebyl nikdy vytištěn zvláště a objevuje se pouze v Beethovenově zhudebnění, dospěli někteří hudební vědci k závěru, že autor textu Alois Jeitteles s Beethovenem při vzniku díla úzce spolupracoval.

Mezi nebem a zemí je mnoho nevysvětlitelných fenoménů. Asi se už nikdy nedozvíme, zda skutečnost, že Josef von Lobkowitz umřel v prosinci téhož roku, krátce pro prvním vydání písňového cyklu a jedenáct měsíců po smrti Marie Karolíny, má či nemá souvislost s teorií, že pouta lásky nedokáže uvolnit ani smrt. Víme ale jistě, že Lobkowitz kromě svých politických a ekonomických činností také vášnivě a skoro na profesionální úrovni zpíval. Můžeme tedy vycházet z předpokladu, že šlechtic si skladbu nejen objednal, ale také ji interpretoval. Z moderního hlediska by hudba v tomto případě měla funkci *autoterapie*.

Zvláštní okolnosti vzniku kompozice vedly ke zvláštnímu zpracování obsahu ze strany básníka i skladatele. *Vzdálené milé* není ani umělou písní, ani kantátou, ani písňový cyklem v pravém slova smyslu, nepasuje do žádné škatulky z katalogu hudebních forem, což je vzhledem

ke zvláštnímu kontextu vzniku díla přirozené. Autoři evidentně chtěli vyjádřit konkrétní situaci se záměrem poskytnout útěchu. Beethoven propojil šest textových úseků do jednoho hudebního celku, a vytvořil tím atypické, soukromé rekviem pro manžela, který se snažil ztrátu manželky zpracovat hudební terapií.

Jak promlouvá toto dílo k nám?

V první části *Z vrchu kopce hledím* text mluví o odloučení, o pohledu na místo, kde muž svoji ženu poprvé zahlédl, o nemožnosti v tomto světě s ní komunikovat. Tuto část lze označit jako uvědomení si ztráty, jako prvotní bolest. Hudba znázorňuje odloučení velkými skoky nahoru – dolů. Skladatel podporuje vyprávějíci charakter textu elegantním plynutím melodie, ale tento „pohyb vyprávění“ se ve druhé části náhle zastaví: slova hovoří o klidu, tichu, melancholii. Mysl je obklopená mlhou, ostrost mizí, člověk se v meditaci obrací do svého nitra.

Lehká naděje se začíná objevovat ve třetí části: ptáci vzlétající k nebesům nabízejí možnost komunikovat s oním světem skrze přírodu. Čtvrtá část díla přináší příjemné obrazy společně prožitých chvil, vynoří se obraz milované. V páté části nás text a hudba uvádějí do laskavého vzpomínání, jako by bylo možno fantazií oživit lásku. Tato mentální a duchovní útěcha najde své závěrečné smíření v poslední části díla, v níž autor pobízí sebe a svou milovanou: „Ty písňe moje vezmi“, nabízí léčení bolesti hudbou a vyzývá ke smíření se se ztrátou.

Další dnes uváděná Beethovenova skladba zazní ve společnosti trojice děl jeho kolegů – vrstevníků, kteří pracovali se stejným textem. Jde o zhudebněnou krátkou báseň italského básníka Giuseppeho Carpaniho (1751–1825). Svě osmiverší *In questa tomba oscura* poprvé recitoval při vídeňském salonu polských šlechticů Aleksandry Franciszky a Wacława Seweryna Rzewuských a umělecky založenou paní domu zaujala báseň tak silně, že s žádostí o zkomponování árie na její text oslovila dlouhou řadu skladatelů. Rzewuské se sešlo několik desítek skladeb, které nechala vydat u nakladatele Molla. Mezi autory najdeme kromě Beethovena jména jako Czerny, Danzi, Cherubini, Eberl, Förster, Jelínek, Jírovec, Hummel, Hoffmann, Koželuh, Franz Xaver Wolfgang Mozart, Paër, Righini, Salieri, Sterkel, Terziani, Tomášek, Vaňhal, Bedřich Diviš Weber, Weigl, Zelter či Zingarelli. V pomyslné soutěži tehdy zvítězila Beethovenova verze a je dodnes jednou z nejznámějších a nejoblíbenějších písní pro

hlas a klavír svého autora. Poslechněme si, jakou hudbu v Carpaniho verších slyšel Čech Leopold Koželuh, Němec Ludwig van Beethoven, Slovák Ján Jozef Rösler a Ital Antonio Salieri!

V poslední dnes uváděné Beethovenově skladbě nám svébytný skladatel ukáže jinou tvář; zkomponoval totiž dvakrát stejný text o milenci, který netrpělivě čeká na svou milovanou. V jedné písni vyjadřuje Beethoven pro něho netypickou lehkost a žertuje o komice vlastní netrpělivosti, ve druhé písni (*assai seriosa*) zdůrazňuje touhu a vážnost pravých citů.

Franze Schuberta rádi zavíráme do šuplíku tvůrce umělé písně. Správný meloman dobře zná jeho slavné písně *Pstruh* nebo *Na hudbu*, slyšel je možná v podání známých interpretů, snad porovnával jejich přednes, třeba dospěl k vlastním teoriím... Jsme ještě vůbec schopni nechat hudbu a text, aby se nás dotkly *jen tak*? S otevřeným srdcem? Věřím, že ano, protože texty o přátelství se smrtí, která smaže veškeré utrpení, vřelá óda na utěšující vliv hudby, romantické snění o Měsíci jakožto noci naší duše a onen už zmíněný ekologický soucit se pstruhem a jeho bolestí při rybolovu jsou dnes mimořádně aktuální. Proč?

Náš život je již velmi vzdálený veškeré přirozené námaze, přesto v posledních letech znovuobjevujeme staré hodnoty. Všíímavost i soucit z buddhistické filozofie stejně jako milosrdenství a láska z té křesťanské se snoubí v mnoha soudobých směrech. Zatímco etikety se mění, obsah zůstává. Touha dotýkat se druhého břehu života a splynout s podstatou je hluboce lidskou pohnutkou, která nachází své vyjádření v univerzálním a globálním jazyce hudby. Nesmíme propadat iluzi, že hudbu vytvořenou v určitém kontextu v roce 1818 dokážeme pochopit přesně tak, jak bylo zamýšleno. Ale je to vůbec důležité? Možná stačí být přítomen momentům tvorby, při nichž v našich uších a srdcích procházejí hudba a slovo alchymistickým procesem, stejným a zároveň odlišným pro každou lidskou bytost. Neustálým obnovováním tohoto procesu při živém koncertě znovu a znovu ladíme své tělesné i nemateriální komponenty na komunikaci s tajemnou sférou porozumění, ke které na svých každodenních frekvencích nemáme přístup.

Věřím, že jsme se právě proto tady také sešli.

Barbara Maria Willi

foto: Petr Weigl

Tomáš Šelc je absolventem bratislavské VŠMU ve třídě prof. Petera Mikuláše. V roce 2013 získal cenu *Studentská osobnosť Slovenska*, v roce 2020 obdržel *Cenu Frisca Kafendy* za vynikající interpretační výkony. Od roku 2020 je členem Spolku koncertních umělců na Slovensku.

Od roku 2006 se s vynikajícími výsledky pravidelně účastnil domácích a zahraničních mezinárodních pěveckých soutěží (Vráble, Trnava, Karlovy Vary, Kroměříž, Olomouc, Eger, Praha, Mnichov, Berlín). Představil se na prestižních koncertních pódii a mezinárodních festivalech (Bratislavské hudební slavnosti, Středoevropský festival koncertního umění, Musica Nobilis, Velikonoční festival duchovní hudby, Pražské jaro, Johannesburg International Mozart Festival, Velikonoční festival Ludwiga van Beethovena, Wratislavia Cantans, Festival de Santander, Schleswig-Holstein Musik Festival, cyklus „B. M. Willi uvádí...“ ad.). Absolvoval mistrovské kurzy pod vedením Petra Schreiera v Lübecku a pod vedením Evy Márton v maďarské Budapešti.

Nahrává pro vydavatelství Hänssler Classic, Pavian Records, Accent, Phaedra, Château de Versailles Spectacles či Hevhetia. Jeho první profilové CD *Biographie* obsahuje písňovou tvorbu Alexandra Albrechta, pro vydavatelství Music Forum nahrál druhé profilové CD se slovenskou duchovní tvorbou, ve vydavatelství Hudební centrum mu vyšlo třetí profilové CD se slovenskou písňovou tvorbou a u vydavatelství tsARTmusic CD s Biblickými písněmi Antonína Dvořáka a Mariana Kittnera.

Je členem prestižních sborových a ansámblových uskupení Collegium Vocale Gent (Philippe Herreweghe), Clemencic Consort (René Clemen-

cic), Taverner Consort (Andrew Parrott) či Collegium Vocale 1704 (Václav Luks).

V roce 2013 debutoval v ND Brno a v SND Bratislava v operách Don Giovanni, Maria di Rohan, La Clemenza di Tito, Král Teodor v Benátkách, Carmen, Salome a Gianni Schicchi.

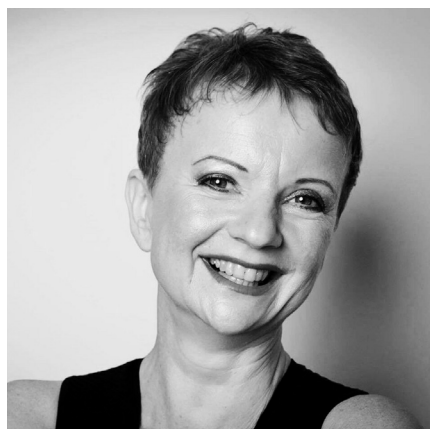

foto: Filip Hladík

Barbara Maria Willi je inovativní cembalistka a sólistka na kladívkový klavír, varhanice, pedagožka, dramaturgyně, hudební vizionářka a v neposlední řadě výtečná moderátorka. Jako děkanka Hudební fakulty JAMU posunuje obzory hudebního oboru. Díky její soustavné práci získává Katedra varhanní a historické interpretace, kterou založila, stále větší mezinárodní uznání. Od roku 2017 je *prominentní hostující profesorkou* na Univerzitě umění v nizozemském Haagu a zároveň je manažerkou kariérního rozvoje v evropském projektu EEEMERGING+ podporujícím vynikající mladé soubory.

Jako česká občanka s polskými a německými kořeny přináší do Brna pestrost a kvalitu evropského kulturního prostoru. Jako prezidentka Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka, jako pedagožka Letní hudební akademie Kroměříž nebo Mezinárodních interpretačních kurzů JAMU podporuje ročně stovky mladých talentů z celého světa.

V průběhu své mezinárodní kariéry získala řadu ocenění, např. cenu německé hudební kritiky za CD *Intrada di Polcinelli* či francouzskou prestižní cenu „Choc du monde de musique“ za kultovní nahrávku *Salve Mater*. Písňové CD *Prague – Vienna*, které nahrála s Martinou Jankovou pro label Supraphon, obdrželo francouzskou „Nobelovu cenu“ v hudbě, vyznamenání „Diapason d’Or“.

Barbara vystoupila na podiích, jakými jsou například Dvořákova síň pražského Rudolfiny, sál Essenské filharmonie nebo vídeňský Konzerthaus. Koncertovala na festivalech Pražské jaro, Osterfestspiele Baden-Baden a v rámci komorní řady opakovaně v Berlínské filharmonii. Je členkou Ensemble Berlin-Praha a její televizní portrét nabízí i-vysílání ČT pod názvem *Bravo – Barbara Maria Willi*.

Její dramaturgie pro náš festival jsou nápadité a provokativní (například *Kouzlo čísel, Velcí skladatelé a jejich (ne)přátelé, Domov můj* i letošní ročník). V současné době se věnuje také interpretaci soudobé hudby, například s komorním seskupením České filharmonie nebo se specializovaným souborem Brno Contemporary Orchestra. Neúnavně otevírá repertoárové zdroje a navazuje kontakty s inspirujícími hudebními osobnostmi, například s dirigentem Tomášem Netopilem, sopranistkou Martinou Jankovou nebo houslistou Josefem Špačkem.

Barbara přináší nové úhly pohledů do hudebního vnímání (je např. autorkou generálbasové detektivky *Generálbas aneb kdo zavraždil kontrapunkt?*) a často překvapí svými osobitými interpretacemi. Se svým originálním kladívkovým klavírem z roku 1797 podnítila výzkumnou cestu do oblasti písňové a klávesové tvorby 18. století.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

An die ferne Geliebte

(Alois Jeitteles)

Auf dem Hügel sitz' ich spähend

in das blaue Nebelland,
nach den fernen Triften sehend,
wo ich dich, Geliebte, fand.

Weit bin ich von dir geschieden,
trennend liegen Berg und Tal,
zwischen uns und unserm Frieden,
unserm Glück und unsrer Qual.

Ach, den Blick kannst du nicht sehen,
der zu dir so glühend eilt,
und die Seufzer, sie verwehen
in dem Raume, der uns teilt.

Will denn nichts mehr zu dir dringen,
nichts der Liebe Bote sein?
Singen will ich, Lieder singen,
die dir klagen meine Pein!

Denn vor Liebesklang entweicht
jeder Raum und jede Zeit,
und ein liebend Herz erreicht
was ein liebend Herz geweiht!

Wo die Berge so blau

aus dem nebligen Grau
schauen herein,
wo die Sonne verglüht,
wo die Wolke umzieht,
möchte ich sein!

Vzdálené milé

Z vrchu kopce hledím kolem

v modrou dálku za mlhou,
nad lukami, širým polem,
kde jsem mívával milou svou.

Od sebe jsme odloučeni,
hory, doly dělí nás,
z naší lásky nic už není,
žal i štěstí odnes čas.

Neuvidíš, kdo tě hledá,
kdo chce vrátit těch pár chvil,
jenom vzdechy plní, běda,
prostor, co nás rozdělil.

Nic už nechce k tobě spěchat,
lásky naší poslem být?
Aspoň píseň chci si nechat,
žalem duše bude znít!

Před žalobnou písni můj
mizí prostor, mizí čas,
rána v duši se tak zhojí,
srdce k srdci patří zas!

Kde hory modře hrají,

z mlhy se prodírají,
kde slunce svít
vysílá jasný žár
a mraky táhnou v dál,
tam chtěl bych být!

Dort im ruhigen Tal
schweigen Schmerzen und Qual,
wo im Gestein
still die Primel dort sinnt,
weht so leise der Wind,
möchte ich sein!

Hin zum sinnigen Wald
drängt mich Liebesgewalt,
innere Pein.
Ach, mich zög's nicht von hier,
könnt ich, Traute, bei dir
ewiglich sein!

Leichte Segler in den Höhen,
und du, Bächlein klein und schmal,
könnt mein Liebchen ihr erspähen,
grüßt sie mir viel tausendmal.

Seht ihr, Wolken, sie dann gehen
sinnend in dem stillen Tal,
lasst mein Bild vor ihr entstehen
in dem luft' gen Himmelssaal.

Wird sie an den Büschen stehen,
die nun herbstlich falb und kahl,
klagt ihr, wie mir ist geschehen,
klagt ihr, Vöglein, meine Qual.

Stille Weste, bringt im Wehen
hin zu meiner Herzenswahl
meine Seufzer, die vergehen
wie der Sonne letzter Strahl.

Flüstr' ihr zu mein Liebesflehen,
lass sie, Bächlein klein und schmal,
treu in deinen Wogen sehen,
meine Tränen ohne Zahl!

Tam v klidném údolí
vůbec nic nebolí,
všude je klid,
a oblažuje svět
jen petrklíče květ.
Tam chtěl bych být!

V krajiny zamýšlené
mě síla lásky žene,
bolavý cit.
Když nemusel bych v dál,
rád bych tu prodlíval.
Navždy tu být!

Vy vzdušní plavci oblohou,
potůčku, přestaň si jen hrát,
najdete-li mi milou mou,
pozdravte mi ji tisíckrát.

Vy mráčky, když ji spatříte
jak do údolí schází,
můj obraz před ní kouzlíte,
všude ji doprovází.

Když u keře se zastaví,
na podzim listí padá,
řekněte jí, že smutno mi,
že už mě nemá ráda.

Vy vánky tiché západní
dolette mi tam za ní,
můj stesk zaniká v marném dni,
jak slunce zapadání.

Zašeptejte, ať dívá se,
s potůčkem chci k ní plout,
vždyť v jeho vlnách skrývá se
mých slzí věčný proud!

Diese Wolken in den Höhen,
dieser Vöglein munt'rer Zug,
werden dich, o Huldin, sehen.
nehmt mich mit im leichten Flug!

Diese Weste werden spielen
scherzend dir um Wang' und Brust,
in den seidnen Locken wühlen.
Teilt ich mit euch diese Lust!

Hin zu dir von jenen Hügeln
emsig dieses Bächlein eilt.
Wird ihr Bild sich in dir spiegeln,
fließ zurück dann unverweilt!

Es kehret der Maien, es blühet die Au,
die Lüfte, sie wehen so milde, so lau,
geschwätzig die Bäche nun rinnen.

Die Schwalbe, die kehret
zum wirtlichen Dach,
sie baut sich so emsig ihr bräutlich Gemach,
die Liebe soll wohnen da drinnen.

Sie bringt sich geschäftig von kreuz
und von quer
manch weicheres Stück
zu dem Brautbett hieher,
manch wärmendes Stück für die Kleinen.

Nun wohnen die Gatten
beisammen so treu,
was Winter geschieden,
verband nun der Mai,
was liebet, das weiß er zu einen.

Es kehret der Maien, es blühet die Au.
Die Lüfte, sie wehen so milde, so lau.
Nur ich kann nicht ziehen von hinnen.

Všechny na obloze mráčky,
ty tě smějíš zahlédnout,
k sobě volám milé ptáčky,
s vámi chci se rozlétnout!

Větrík smí si žertem hrát,
polaskat se s tváří tvojí,
v kadeřích se ti probírat.
Kéž se mnou hru svou spojí!

A z kopce dolů překotně
potůček spěchá krátký.
Obrázek její ochotně
mi honem přines zpátky!

Vrací se máj a zas kvete kvítí,
rozmarné vánky si hrají v sítí,
potůčky vesele bublají.

Vlaštovky vrací se
k selskému dvoru,
horlivě staví domov si spolu,
s láskou tu přešťastni bývají.

Létají střelhibtě
po dlouhé dni
snášejí pro lože
svatební,
škubají pířka pro holátka.

Ted' v novém hníždě
už jsou svoji,
co zima dělí,
to květen spojí,
kde láska je, tam není hádka.

Vrací se máj a zas kvete kvítí,
rozmarné vánky si hrají v sítí,
jen já se nevracím z ciziny.

Wenn alles, was liebet,
der Frühling vereint,
nur unserer Liebe
kein Frühling erscheint,
und Tränen sind all ihr Gewinnen.

Nimm sie hin denn, diese Lieder,

die ich dir, Geliebte, sang,
singe die dann abends wieder
zu der Laute süßem Klang.

Wenn das Dämmerungsrot dann zieht
nach dem stillen blauen See,
und sein letzter Strahl verglühet
hinter jener Bergeshöh;
Und du singst, was ich gesungen,
was mir aus der vollen Brust
ohne Kunstgepräng erklingen,
nur der Sehnsucht sich bewusst:

Dann vor diesen Liedern weichet
was geschieden uns so weit,
und ein liebend Herz erreicht,
Was ein liebend Herz geweiht.

In questa tomba oscura

(Giuseppe Carpani)

In questa tomba oscura
lasciami riposar;
quando vivo, ingrata,
dovevi a me pensar.

Lascia che l'ombra ignude
godansi pace almen,
e non bagnar mie ceneri
d'inutile velen.

Všechno, co miluje,
to jaro spojí,
jen naší lásky
se jaro bojí,
slzy jí zůstanou zisk jediný.

Ty písňe moje vezmi jen,

když láska má ti schází,
zpívej si je, když zajde den,
loutna tě doprovází.

Červánky táhnou večerní
po tichém modrém moři,
za kopcem po tom dlouhém dni
poslední jiskra hoří;
zpíváš to, co jsem zpíval já,
co z plné hrudi znělo,
ne nádhera snad umělá,
jen to, co srdce chtělo;

a tak s těmito písňemi
to kdesi v dálce spící
se znovu našlo na zemi.
Dvě srdce milující.

V této temné hrobce

V této temné hrobce mi dopřej
klidných chvíl;
myslet na mě, nevděčnice,
mělas, když jsem žil.

Alespoň těm holým stínům
ponech jejich klid,
a můj popel, stráž se,
slzou jedu potřísnit.

L'amante impaziente

(Pietro Metastasio)

Che fa, che fa il mio bene?
Perché, perché non viene?
Vedermi vuole languir
Così, così, così!
Oh come è lento nel corso il sole!
Ogni momento mi sembra un dì,
Che fa, che fa il mio bene?
Perché, perché non viene?
Vedermi vuole languir.
Così, così, così!

FRANZ SCHUBERT

Du bist die Ruh

(Friedrich Rückert)

Du bist die Ruh,
der Friede mild,
die Sehnsucht du,
und was sie stillt.

Ich weihe dir
voll Lust und Schmerz
zur Wohnung hier
mein Aug' und Herz.

Kehr' ein bei mir
und schließe du,
still hinter dir
die Pforten zu.

Treib andern Schmerz
aus dieser Brust.
Voll sei dies Herz
von deiner Lust.

Netrpělivý milenec

Co dělá, co dělá můj miláček?
Proč, proč nepřijde?
Chce vidět, jak se trápím,
tak, tak to je!
Ach, jak pomalu kráčí slunce,
každá vteřina mi připadá jak den.
Co dělá, co dělá můj miláček?
Proč, proč nepřijde?
Chce vidět, jak se trápím,
tak, tak to je!

Ty jsi můj klid

Ty jsi můj klid
slastný mír,
chci s tebou být
ztišit ten vír.

Zasvětím se ti rád
svou radostí i bolem,
mou duši smíš si přát
vše, co vidíš kolem.

Přijď a zůstaň u mě,
přijď ke mně někdy k ránu,
za sebou zavři jemně
přetěžkou bránu.

Vyžeň bol, co pálí,
co duše v sobě nese
ať srdce nezná žaly,
rozkoš záchvěje se.

Dies Augenzelt
von deinem Glanz
allein erhellt.
O füll' es ganz.

An die Musik

(Franz von Schober)

Du holde Kunst,
in wie viel grauen Stunden,
wo mich des Lebens
wilder Kreis umstrickt,
hast du mein Herz
zu warmer Lieb entzunden,
hast mich in eine bessre Welt entrückt.

Oft hat ein Seufzer, deiner Harf
entflossen,
ein süßer, heiliger Akkord von dir,
den Himmel bessrer
Zeiten mir erschlossen,
du holde Kunst, ich danke dir dafür.

An den Mond

(Ludwig Christian Hölty)

Geuss, lieber Mond,
geuss deine Silberflimmer
durch dieses Buchengrün,
wo Phantasien
und Traumgestalten immer
vor mir vorüberfliehn!

Enthülle dich, dass ich die Stätte finde,
wo oft mein Mädchen saß,
und oft, im Wehn des Buchbaums

Tvých očí čistý jas
mé bytí naplní.
světlem, co je v nás,
vejdem do zářných dní

Na hudbu

Umění vznešené,
kolikrát jen to bylo,
života vír
když mě prudce strhával,
že srdce vřelou láskou
se mi rozlítlo
s tebou svět lepší se mi ukázal.

Vždy, když tvou harfu vzdech můj
rozezněl
uslyšel jsem akord něžný, posvátný,
lepší čas pro mě
se zas otevřel.
Vznešené umění, díky ti za ty dny.

Měsíci

Rozlévej, Měsíci,
vlij stříbro svoje
do zelených korun této bučiny,
v ní zjevují se moje fantazie,
zde stále znovu
mívám vidiny!

Ukaž se, abych našel ono místo,
kde moje děvče často sedávalo,
v šumění lip a buků

und der Linde,
der goldnen Stadt vergaß!

Enthülle dich,
dass ich des Strauchs
mich freue,
der Kühlung ihr gerauscht,
und einen Kranz auf jeden Anger streue,
wo sie den Bach belauscht!

Dann, lieber Mond,
dann nimm den Schleier wieder,
und traur'
um deinen Freund,
und weine durch den
Wolkenflor hernieder,
wie dein Verlaßner
weint!

Die Forelle

In einem Bächlein helle,
da schloss in froher Eil',
die launische Forelle
vorüber wie ein Pfeil.
Ich stand an dem Gestade
und sah in süßer Ruh
des muntern Fischleins Bade
im klaren Bächlein zu.

Ein Fischer mit der Rute
wohl an der Ufer stand,
und sah's mit kaltem Blute,
wie sich das Fischlein wand.
So lang dem Wasser helle,
so dacht ich, nicht gebricht,
so fängt er die Forelle
mit seiner Angel nicht.

kde tak často
na zlaté město zcela zapomnělo!

Ukaž se,
ať se tím keřem potěším
jehož stínem se ráda chladívala,
na každý palouk věnec položím,
kde šumění potůčku tak ráda
naslouchala!

Pak, Měsíci,
spuť zase závoj mračen,
za svého přítele truchli,
v oblacích zahalený,
sešli svůj tichý pláč sem ke mně
dolů na zem,
kde s tebou pláče ten, kdo je
opuštěný!

Pstruh

V bystrině jasné, čiré,
kmitá se tam a sem
duhová rybka čile,
jak šíp když vystřelen.
Já na břehu jsem stával,
do vlnek hledíval,
kde pstruh se vodou blýskal,
však vstoupit bych se bál.

Tu jednou rybář s prutem
stál náhle vedle mne
chladnokrevně, krutě
tu rybku chytit chtěl.
Dokud je voda čistá,
já vroucně věřit chci,
že rybka dozajista
unikne udici.

Doch endlich war dem Diebe
die Zeit zu lang. Er macht
das Bächlein tückisch trübe
und eh' ich es gedacht,
es zuckte seine Rute,
das Fischlein zappelt dran,
und ich mit regem Blute
sah die Betrog'ne an.

Však náhle tenhle škůdce
už nechtěl čekat dál.
Zakalil vodu prudce,
aniž zaváhal,
zasekl prut. A rybka
se na něm třepotá.
ve mně bolest prudká
nad lstí, jež zabít zná.

české překlady:

Vlasta Reittererová, Miloslav Študent